

Kertomus viikinkikautisen löytöpaikan tarkastuskaivauksesta, jonka Hämeen Museon hoitaja maisteri Esko Sarasmo suoritti 29.7. -55 Kangasalan Paalilan kylän Kojolan talon maalla. (Erotettu Lintulasta, omistaa Heinäsen sisarukset)

Paikka on Kangasalan kirkosta 11 km itäkaakkoon ja n. 2,5 km Pälkäneen rajasta Iharin väylän pohjoisrannalla.

Liitteenä: 2 karttaa, 3 valokuvaa ja löydöksiä E-tyypin keihäänkärki, 2 palaa ja 5 murua keramiikkaa ja hiiliä.

Saatuani tietää, että Kangasalta oli löytynyt sähkötolpan kuopasta $\frac{1}{2}$ m syvästä maasta rautainen keihäänkärki otin yhteyden Kangasala-Seuran sihteeriin opettaja Eero Aroon. Hänellä olikin keihäänkärki tallessaan Kangasalan museossa ja hänen toimestaan järjestyi mahdollisuus mukavasti suorittaa löytöpaikan tarkastus; Kangasalan Sähkö antoi hyväntahtoisesti käytettäväksi uuden maastoautonsa ja työmiehet Pekka Raunio ja Onni Poikosen.

Tarkastus.

Edellinen oli keihäänkärjen löytäjä, ja hänen opastuksellaan tultiin löytöpaikalle Kojolan talon tonttialueelle. Talo on n. 50 x 100 m laajuisella harjanteella n. 100 m Iharin uomasta kohdalla, jossa se jo on salmeksi levinnyt. Vähän lännempänä se laajenee järvimäiseksi Heposeläksi.

Harjanteen länsipää on paljasta kalliota ja sen juurelle oli syksyllä 1954 tehty pylväskairalla n. 40-50 cm läpimittainen kuop-

Säilytetään Kangasalan museossa.

pa uuden sähkölinjan pylvästä varten. Kuopan seinämässä n. $\frac{1}{2}$ m syvässä, vaakasuorassa, kärki kalliosta poispäin oli Raunion kertoman mukaan keihäänkärki ollut.

Pylvään reiästä nostetun mullan tarkastuksessa ja sen lähelle keihään löytymäpuolelle tehdyn parin koekuopan perusteella oli todettavissa, että multa löytöpaikalla oli vähän nokipitoista, mutta selvää löydöksen luonteesta ei saatu.

Kaivaus

Sen vuoksi, ja kun kerran työmiesten kanssa paikalla oltiin, tarkastusta jatkettiin. Kaivausta varten pyykitettiin 3 x 3 m alue, joka sitten huolella lastottiin läpi. Siinä menikin koko kesäinen päivä.

Pintaturpeen alta pylvään luoteispuolelta paljastui m² laajuinen harvahko kiveys. Kivet olivat pienenpuoleisia 10-20 cm läpimittaisia. Ne olivat humusmullassa kulttuurimaan päällä yhdessä kerroksessa (Ks. valok.).

Kiveyksen alla oli mullan seassa suurehkoja kiviä samaan tapaan kuin muuallakin kulttuurimaan alueella ja sen ulkopuolellakin. Itse kulttuurimaa oli heikonlaista, mutta kuitenkin selvästi ympäristöstä eroitettavissa ja rajoitettavissa; harmah-tavaa, vähän noensirujen sekaista ja hiilen paloja, isohkoja kekäleitäkin, siellä täällä.

Kulttuurimaan paksuus vaihteli pohjan korkeuden mukaan. Reunoissa sitä oli 10 cm, muualla yleisemmin 20-25 cm. Tolpan lähellä kahta puolta kulttuurimaa ulottui 40 cm syväälle maan pinnasta, sitä oli siis n. 30 cm paksulta. - Tältä syvyydeltä lienee keihäänkärkikin löytynyt. Pikkukiveyksen alla tuli perusmaa - keltainen kivikkoinen hiekka - vastaan niinikään 35-40 cm

syvyydessä turpeen pinnasta lukien. C:3:n sisäkulmassa kulttuurimaata näytti olevan vielä suuren kiven alla 60 sm syvällä. Kulttuurimullan alue oli n. 2 x 2,5 m. Koekuopasta kaivausalueen ympäriltä sitä ei tavattu.

Löydökset

Ainoat varsinaiset löydökset olivat 2 palaa ja 5 murusta paksuseinäisestä, tasapohjaisesta, koristelemattomasta saviastiasta. Palat olivat yhdessä kohdassa A-B:2:ssa 35 sm syvällä maan pinnasta. Muut palat olivat isohkon laakean pohjakiven vierellä, pohjanreunapala saman kiven alla perusmaan pinnalla.

Toinen löydös oli saappaan korkorauta B:3:sta. Se oli 20 sm syvällä saven alla soraisen perusmaan rajassa. Savi oli luultavasti tien paikalta heitettyä.

Tulos

Kaivauksen tulos ei ollut tyydyttävä, keihäänkärjen löytösuhteet eivät selvinneet riittävästi. Löytöpaikalla on 5-6 m korkean kallion juurella, toisaalta suojainen, mutta toisaalta näyttävä ja merkittävä maastokohta. Hiekkapohjalle ehkä vasiten paljaaksi puhdistetulle, on luotu runsaanlaisesti "kulttuurimultaa", joukossa hiiliäkin. Sekaan on heitetty isohkoja kiviä. Mullan mukana kulkeutuneita tai oikeammin sen alle haudattuja olivat keihäänkärki ja keramiikan palat. Pikkukiviladelmä kulttuurimaan päällä saattaa liittyä samaan puuhaan; se oli liian pienikivinen viljelysraunioksi ja lieden pohjana sitä ei ollut käytetty.

Kyseessä on siis viikinkikautinen asumajäte, luiden puuttumisesta huolimatta lähinnä vajavaiseksi polttohaudaksi arvattava. Hautaus ei näyttäisi tarakkaselkäisten eränkäviiän suorittamalta, vaan paremminkin saviastioita käyttäneen ruokakunnan

miehen muistolta.

Tampere 3. 1. -56

Esko Sarasmo

Karngas alor.
Parabila

L. 19408. Kain. aus
lounnasta.

L. 19409. Kojola Al. Visk.
ky. Ep. Lännessä
kardijat Poljan
junnella.

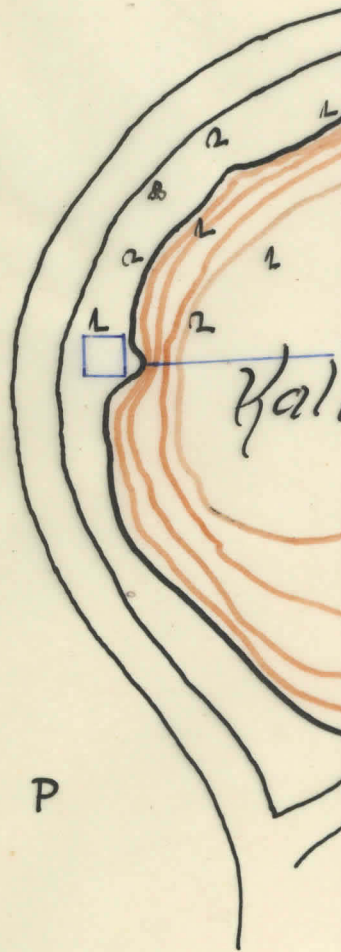
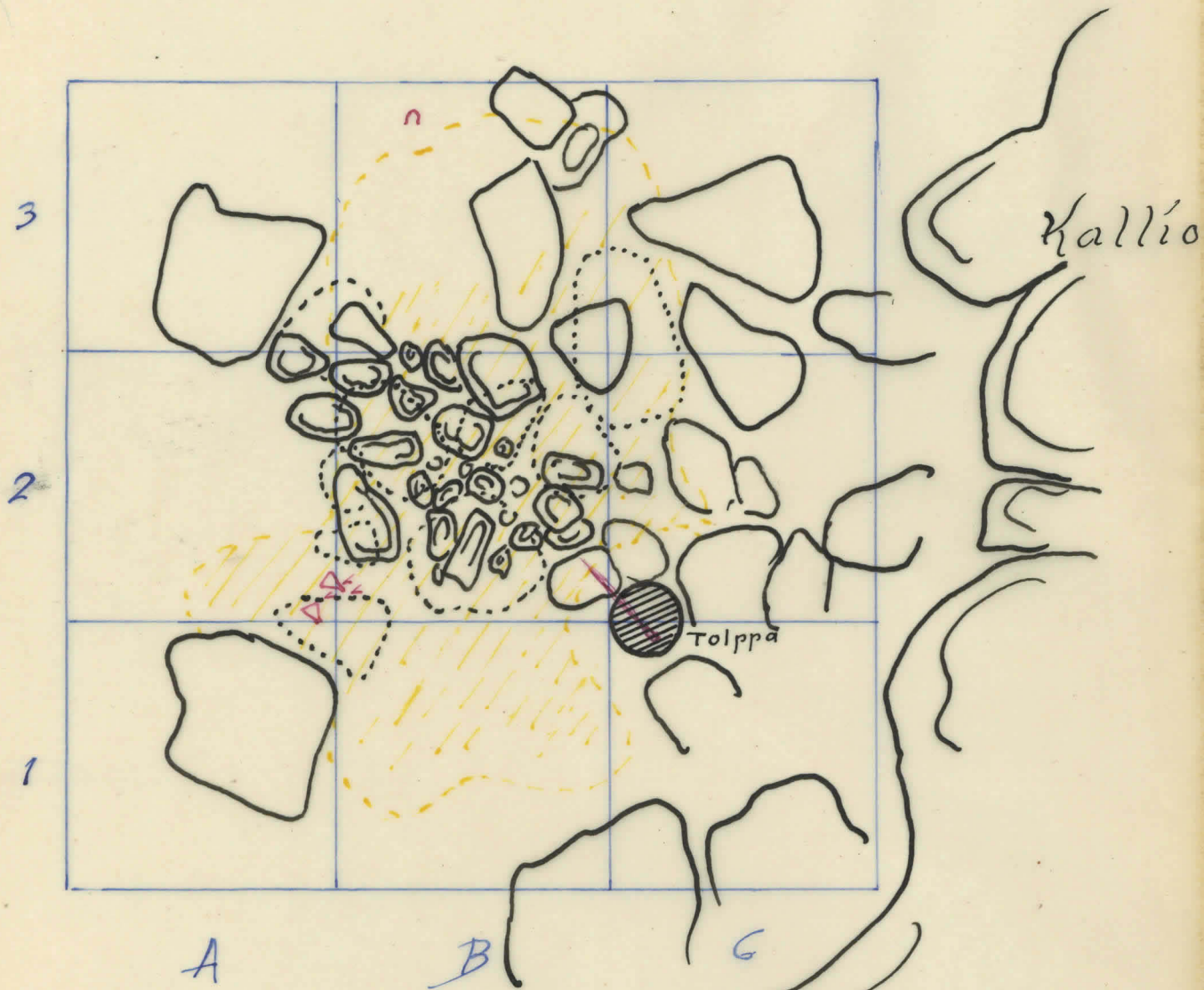

L. 19410. Kojola. Kainaus-
alun idässä.

KANGASALA . Paalila kl. . Kojola tl.

Viihinkikautisen l:n kaivaus 29.7.55

Esko Sarasmo

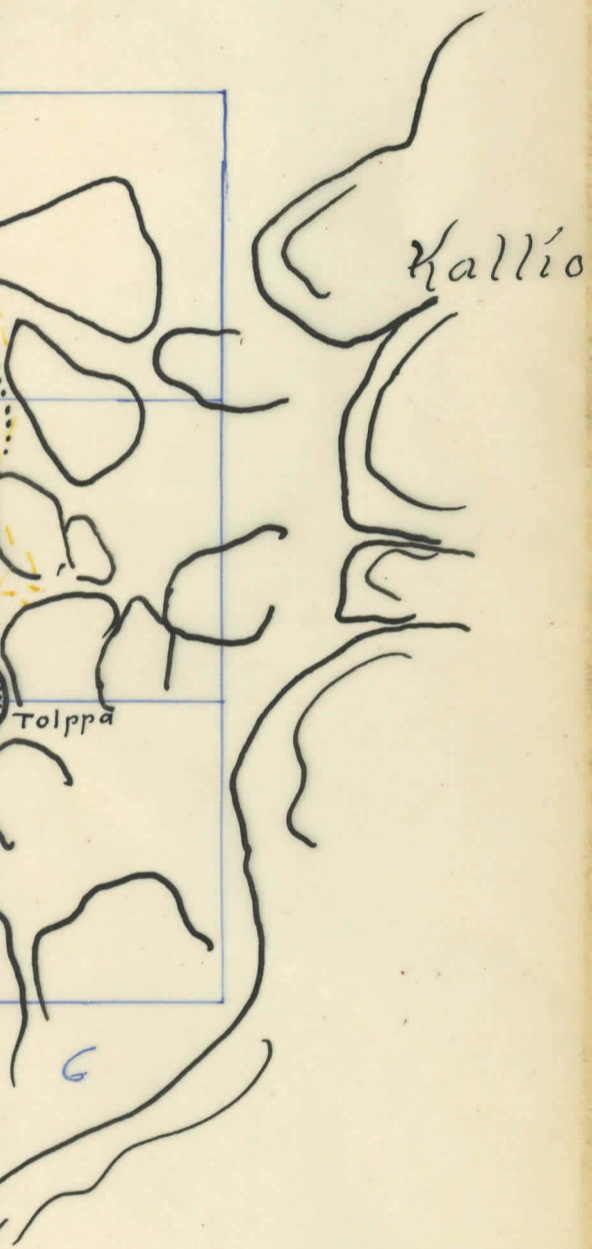
- /// Kulttuurimaa
- / Keihäänkärki
- △ Keramiikka
- n (Korkorauta)

1 m
1:25

Paalila kl. , Kojola tl.

us 29.7.55

1 m
1:25

